

**TYÖ- JA TASA-
ARVOASIAINVALIOKUNNAN LAUSUNTO
7/2002 vp**

Hallituksen toimenpidekertomus vuodelta 2001

Perustuslakivaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 17 päivänä huhtikuuta 2002 lähettäänsä hallituksen toimenpidekertomuksen vuodelta 2001 (K 3/2002 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi perustuslakivaliokuntaan samalla määrännyt, että erikoisvaliokuntien on annettava asiasta lausuntonsa perustuslakivaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- kehitysjohtaja Klaus Halla ja hallitussihteeri Carita Heinänen, sosiaali- ja terveysministeriö
- työmarkkinaneuvos Eero Polus, vanhempi hallitussihteeri Tarja Brandes ja ylitarkastaja Martti Myllylä, työministeriö.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Valiokunta on käsitellyt hallituksen toimenpidekertomusta toimialaansa koskevin osin ja kertomuksen liiteaineistona olevan työllisyyslain mukaisen työllisyyskertomuksen vuodelta 2001.

Valiokunnan lausumat

Valiokunta on arvioinut sen omasta ehdotuksesta hyväksytyjä eduskunnan lausumia. Valiokunta pitää hallituksen antamia selvityksiä ja kannanottoja asianmukaisina. Valiokunta katsoo, että kunnallisessa virkasuhteessa olevien henkilöiden palkkatodistuksen saantia (HE 24/1996 vp), kotitaloustyön väliaikaista verotukea (HE 85/1997 vp) koulutuspäiväraahajärjestelmän seurantaa (HE 215/1997 vp) ja siviilipalvelushakemusta (HE 152/1998 vp) koskevat lausumat voidaan poistaa kertomuksesta, kuten hallitus on esittänyt.

Vuoden 2001 työllisyyskertomus

Työllisyyslain (275/1987, muut. 92/1997) 6 §:n nojalla vuosittain laadittavaan työllisyyskertomukseen kootaan kuvaukset ja saavutetut tulokset keskeisistä työllisyyden hoitoon vaikuttavista valtionhallinnon toimenpiteistä.

Valiokunnan käsityksen mukaan vuoden 2001 työllisyyskertomus siihen sisältyvine tilastotietoineen antaa hyvän kokonaiskäsityksen hallituksen harjoittamasta työllisyyspolitiikasta ja sen tuloksista.

Valiokunta on huolissaan työttömyyden vähentämisen hitaudesta. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan työvoimapolitiikan aktiivitoimiin käytettiin viime vuonna noin 6 miljardia markkaa ja työttömyysturvamenoihin lähes 16 miljardia markkaa eli yhteensä työttömyydestä aiheutui noin 22 miljardin markan menot. Tämä osoittaa, että työttömyys on edelleen suuri yh-

teiskunnallinen ongelma, jonka ratkaisemiseen tulee pyrkiä kaikin käytettävissä olevin keinoin.

Yksinyrittäjät ja työharjoittelun tuki

Hallitus antoi syksyllä 2001 eduskunnalle esityksen työvoimapolitiikan uudistuksen jatkamiseen liittyväksi lainsäädännöksi (HE 161/2001 vp). Esitystä käsitellessään työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunta täsmensi ehdotusta laiksi työmarkkinatuesta annetun lain muuttamisesta siten, että työharjoittelun ja työelämävalmennuksen nimestä poistettiin viittaus työpaikkaan ja lain 7 §:n 2 momenttiin lisättiin työministeriön ehdotuksesta säännös, jonka mukaan työharjoitteluun tai työelämävalmennukseen ei saa osoittaa työmarkkinatuen saajaa, jos työnjärjestäjän palveluksessa ei ole virkasuhteessa tai työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 1 §:ssä tarkoitettussa työsuhteessa olevia työntekijöitä. Laki tuli voimaan vuoden 2002 alusta.

Työharjoittelua koskevissa säännöksissä on perinteisesti puhuttu "työharjoittelusta työpaikalla", jolla on työministeriön ilmoituksen mukaan tarkoitettu viitata siihen, että työharjoittelun järjestäjän palveluksessa on työsuhteessa olevia työntekijöitä. Tähän on viitannut myös säännös, jonka mukaan työvoimatoimisto on velvollinen ilmoittamaan työharjoittelusopimuksesta työpaikan luottamusmiehelle tai muulle työntekijöiden edustajalle. Tämän vuoden alusta voimaantulleen selvennyksen jälkeen saadusta palautteesta voidaan kuitenkin päätellä, että säännöstä ei ole aikaisemmin ainakaan kaikissa osissa maata tulkittu työministeriön tar-

koittamalla tavalla, vaan työharjoittelijoita on sijoitettu myös paikkoihin, joissa työnjärjestäjän palveluksessa ei ole ollut muita työntekijöitä.

Saadun selvityksen mukaan maassamme on lähes 100 000 yksinyrittäjää. Näiden paikkojen sulkeminen alle 25-vuotiaiden nuorten työharjoittelun ulkopuolelle vähentää tuntuvasti nuorille tarjolla olevia harjoittelumahdollisuuksia. Monien ammattien osalta yksinyrittäjät ovat myös lähes ainoita, jotka voivat perehdyttää kyseiseen ammattiin.

Valiokunnan mielestä on tärkeää, että säännökset ovat mahdollisimman yksiselitteiset ja niiden tulkinta eri puolilla maata on yhdenmukaista. Saadun palautteen perusteella näyttää kuitenkin tarpeelliselta, että työharjoittelua koskevista säännöksistä poistetaan vaatimus siitä, että työnjärjestäjän palveluksessa on myös muita työntekijöitä. Sama täsmennys tulee tehdä myös työkokeilua koskeviin säännöksiin. Samalla valiokunta kuitenkin korostaa, että työvoimaviranomaisten tulee valvoa, että harjoittelijaa kohdellaan säännösten mukaisesti eikä häntä käytetä tavalla, josta aiheutuu työnjärjestäjälle kilpailua vääristävää etua.

Lausunto

Lausuntonaan työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunta kunnioittavasti esittää,

että perustuslakivaliokunta ottaa huomioon, mitä edellä on esitetty.

Helsingissä 28 päivänä toukokuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Jouko Skinnari /sd	Pertti Mäki-Hakola /kok
vpj.	Raija Vahasalo /kok	Petri Neittaanmäki /kesk
jäs.	Tuula Haatainen /sd (osittain)	Håkan Nordman /r (osittain)
	Pertti Hemmilä /kok	Lauri Oinonen /kesk (osittain)
	Leea Hiltunen /kd	Pirkko Peltomo /sd
	Anne Holmlund /kok (osittain)	Tero Rönni /sd
	Anne Huotari /vas	Osmo Soininvaara /vihr
	Kyösti Karjula /kesk	Jaana Ylä-Mononen /kesk
	Esa Lahtela /sd	vjäs. Matti Kangas /vas.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Ritva Bäckström.

ERIÄVÄ MIELIPIDE

Perustelut

Työ- ja tasa-arvoasiainvaliokunnan lausunnossa hallituksen toimenpidekertomuksesta vuodelta 2001 perustuslakivaliokunnalle esitetään, että työharjoittelua koskevista säännöksistä poistetaan vaatimus työnjärjestäjän palveluksessa olevista muista työntekijöistä.

Kyseinen muutos on perusteltua laajentaa koskemaan myös työelämävalmennusta. Noin 100 000 yksinyrittäjän sulkeminen pois työelämävalmennusta järjestävien yritysten joukosta kilpailun vääristymiseen tai valvonnan rajallisuuteen vedoten asettaa tarpeettomasti pienet yritykset, ts. itsensä työllistäjät, eriarvoiseen

asemaan. Perinteinen mestari-kisällisuhde on erityisen toimiva osaamista ja työelämän taitoja välittävä toimintatapa. Yksinyrittäjän ja työelämän valmennettavan kiinteä toimintasuhde luo edellytykset yksilölliseen ohjaamiseen ja huomioimiseen, mikä ei aina suuressa organisaatiossa ole mahdollista.

Mielipide

Edellä olevan perusteella esitämme,

että perustuslakivaliokunta ottaa huomioon valiokunnan lausunnon lisäksi tässä esittämämme näkökohdat.

Helsingissä 28 päivänä toukokuuta 2002

Kyösti Karjula /kesk
Pertti Hemmilä /kok
Anne Holmlund /kok

Pertti Mäki-Hakola /kok
Raija Vahasalo /kok